

Линдюк О. Соціальні послуги: хто може залучатися до їх надання. URL: <http://surl.li/myuac> (дата звернення: 30.10.2023).

Про соціальні послуги: Закон України від 17.01.2019 р. № 2671-VIII. із змінами та доповненнями. URL: <http://surl.li/owno> (дата звернення: 23.10.2023).

Проект ЗУ «Про соціальні послуги» тираж 15.01.2019. URL: <http://surl.li/myxzv> (дата звернення: 27.10.2023).

Розвиток соціальних послуг під час війни. 2023. 33 с. URL: <http://surl.li/myxzf> (дата звернення: 28.10.2023).

Рябоконе І.О., Кравчук О.І., Варіс І.О. Застосування реінжинірингу у процесах надання соціальних послуг. *Інфраструктура ринку*. 2023. №73. С. 132–138. URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2023/73_2023/26.pdf (дата звернення: 28.10.2023).

Соціальні послуги в умовах війни: нові зміни та виклики. URL: <https://decentralization.gov.ua/news/17395> (дата звернення: 23.10.2023).

УДК 658.27

Шевченко Любов,
кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри менеджменту та фінансів,
Маріупольський державний університет,
l.y.shevchenko@mdu.in.ua
<https://orcid.org/0000-0003-2188-1735>
Шендригоренко Марина,
кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри менеджменту та фінансів,
Маріупольський державний університет,
m.shendryhorenko@mdu.in.ua
<https://orcid.org/0000-0002-5841-6784>

ОСОБЛИВОСТІ БУДІВЕЛЬНОГО ОБЛІКУ ТА ШЛЯХИ ЙОГО ВДОСКОНАЛЕННЯ НА ПІДПРИЄМСТВАХ БУДІВЕЛЬНОЇ ГАЛУЗІ

Будівельний комплекс - це "велика кількість самостійних суб'єктів господарювання, які мають свою специфіку та окремі системні цілі, досить розгалужені без можливості управління з одного або кількох центрів. Так, за обсягом виробленої продукції та чисельності зайнятих робітників, будівельна галузь на сьогодні займає майже десяту частину економіки України» [1].

Технологія виконання будівельно-монтажних робіт характеризується специфічними особливостями, які впливають на організацію бухгалтерського обліку, методіку формування собівартості та визначення фінансового результату будівельних організацій.

Нині, в умовах воєнних дій, вся економіка України, в тому числі й будівельна галузь, потерпає від розрухи та руйнування. На Україну, після закінчення війни, чекає наймасштабніша реконструкція в Європі, у 2023-2025 роках планується реалізація більшості проектів всього плану відновлення об'єктів соціальної сфери, житлового будівництва.

Відбудова та відновлення будівельної галузі відбуватиметься завдяки допомозі міжнародних організацій, спираючись на їхній досвід, новітні методи та процедури, які вимагають розвиненої економічної інформації для прийняття управлінських рішень.

Особливої актуальності в сучасних умовах набуває інформаційний ресурс, значну питому вагу в якому має інформація, сформована в системі бухгалтерського обліку.

Особливості будівництва та обліку в ньому настільки важливі, що це призвело до прийняття галузевого стандарту – П(С)БО 18 «Будівельний контракт». Бухгалтерський облік в будівництві є одним з найскладніших видів обліку в галузях економіки. Вартісна система будівництва — це «кошти, витрачені на придбання матеріальних цінностей, оплату праці та інші, що утворюють собівартість будівельно-монтажних робіт» [2].

У П(С)БО 18 для обліку витрат на будівництво запропоновано рахунок 23 «Виробництво». Розглянемо особливості обліку витрат на будівництво за допомогою табл. 1. Тобто, фактичні витрати формуються протягом періоду на субрахунок 23 «Основне виробництво», а в кінці періоду визнані витрати включаються до собівартості. Групування витрат за елементами та статтями в будівництві здійснюється, як і в інших галузях, згідно з П(С)БО 16 «Витрати».

Таблиця 1.

Відображення господарських операцій з обліку витрат на будівництво за допомогою кореспонденції рахунків

Зміст господарських операцій	Д-т	К-т	Сума, грн.	Обліковий регістр
1. Відображаються прямі витрати на першому етапі будівельного процесу	23	661,65, 20...	83000	Бухгалтерська довідка
2. Списано вартість робіт за договором будівельного підряду	903	23	83000	Бухгалтерська довідка
3. Зараховано на фінансовий результат	791	903	83000	Бухгалтерська довідка
4. Відображено прямі витрати на другому етапі будівельного процесу	23	661,65, 20...	84000	Бухгалтерська довідка
5. Списано вартість робіт за договором будівельного підряду	903	23	84000	Бухгалтерська довідка
6. Зараховано на фінансовий результат	791	903	84000	Бухгалтерська довідка

Джерело: складено авторами за даними [1].

П(С)БО 18 «Будівельні контракти» визначено, що витрати за будівельним контрактом включають: витрати, безпосередньо пов'язані з виконанням цього договору (прямі); загальні витрати.

Класифікація статей витрат у будівництві має узагальнений, комплексний характер. Деякі статті підсумовують різні витрати в економічних термінах. Така класифікація витрат не дає достовірної інформації про структуру собівартості будівельних робіт та управлінських рішень. З метою удосконалення обліку витрат на будівництво та формування виробничої собівартості будівельних робіт пропонуємо більш детальну класифікацію витрат на будівництво в розрізі субрахунків, відкритих за рахунком 23 «Основне виробництво», а саме:

- субрахунок 23.1 «Транспортні витрати на доставку матеріалів»;
- субрахунок 23.2 «Витрати на оплату праці будівельників»;
- субрахунок 23.3 "Витрати на утримання та експлуатацію будівельних машин і механізмів";
- 23.4 «Витрати на організацію робіт на будівельних об'єктах».

Практичне використання субрахунків посилить аналітико-інформаційну функцію бухгалтерського обліку, встановить прямий зв'язок між витратами та обсягами будівельних робіт, надасть аналітичну інформацію для аналізу та контролю собівартості будівельних робіт.

Особливості обліку доходів у будівництві розглянемо за допомогою табл. 2.

Таблиця 2.

Особливості бухгалтерського відображення доходів за договором будівельного підряду

Зміст господарської операції	Д-т	К-т	Сума, грн	Облікові регістри
1 етап				
1. Відображено доходи будівельної організації та заборгованість замовника на першому етапі	361	703	2800	Бухгалтерська довідка
2. Відображено податкове зобов'язання з податку на додану вартість	703	641	2133	Бухгалтерська довідка
3. Відображено суму проміжного рахунку	238	239	8300	Бухгалтерська довідка
4. Коригування проміжного рахунку	361	239	1200	Бухгалтерська довідка
5. Відображено податок на додану вартість на суму коригування	361	641	200	Бухгалтерська довідка
2 етап				
1. Відображено доходи будівельної організації та заборгованість замовника на першому етапі	361	703	8300	Бухгалтерська довідка
2. Відображено податкове зобов'язання з податку на додану вартість	703	641	1383	Бухгалтерська довідка
3. Відображається сума проміжного рахунку	238	239	6500	Бухгалтерська довідка
4. Коригування проміжного рахунку	361	239	-600	Бухгалтерська довідка
5. Відображено податок на додану вартість на суму коригування	361	641	-100	Бухгалтерська довідка
6. Дохід зараховано на рахунок фінансових результатів	703	791	6917	Бухгалтерська довідка
7. Закриття проміжних рахунків	239	238	7700	Бухгалтерська довідка

Джерело: складено авторами за даними [1].

Рахунки 238 «Незавершене будівництво», 239 «Проміжні рахунки», широко використовуються в бухгалтерській практиці багатьох будівельних організацій, але є підприємства, в робочому плані рахунків яких передбачено інші кодові позначення субрахунків. Врахувуючи це, пропонуємо ввести до типового Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій рахунки 238 «Незавершене будівництво», 239 «Проміжні рахунки».

Вважаємо, що практичне використання вказаних субрахунків забезпечить єдині вимоги до обліку в будівництві та достовірне відображення технології будівельного процесу в бухгалтерському обліку й фінансовій звітності. Застосування більш деталізованої класифікації витрат на будівництво в розрізі субрахунків, відкритих до рахунку 23 «Основне виробництво», значно підвищить інформаційну якість системи обліку витрат на будівельному підприємстві, створить необхідні умови для оперативного аналізу та контролю витрат.

Список літератури

Пилипенко Л.М. Бухгалтерський облік за видами економічної діяльності. Київ, 2021, URL: <https://kniznabaza.com.ua/ua/p1498353111-buhgalterskij-oblik>.

Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 18 "Будівельні контракти" (П(С)БО 18), затверджене наказом Мінфіну від 28 квітня 2001 р. № 205. URL: <https://buhgalter911.com/news/>.(дата звернення: 10.10.2023).

УДК 658.274

Шендригоренко Марина,
кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри менеджменту та фінансів,
Маріупольський державний університет,
m.shendryhorenko@mdu.in.ua
<https://orcid.org/0000-0002-5841-6784>

Шевченко Любов,
кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри менеджменту та фінансів,
Маріупольський державний університет,
l.y.shevchenko@mdu.in.ua
<https://orcid.org/0000-0003-2188-1735>

ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ І КОНТРОЛЮ ГОТІВКОВИХ РОЗРАХУНКІВ З МЕТОЮ ЗАПОБІГАННЯ ЗЛОВЖИВАННЯМ

Військова агресія росії проти України принесла жахливі страждання та випробування мільйонам мирних жителів, а також масштабні руйнування інфраструктури. Війна вплинула на всі сфери економіки України та призвела до скорочення робочих місць, доходів, зменшення купівельної спроможності і обсягів накопичених активів.

На стан економіки України суттєво впливають знищення, ушкодження фізичних активів та інфраструктури, порушення логістики, збільшення ризиків для інвестування. Одночасно визначається зростаюча Урядом підтримка підприємців у їх прагненні продовжувати діяльність на підставі розширення виробничих потужностей, створення нових робочих місць, тощо. І як наслідок, вже простежується вища ніж очікувалося адаптивність бізнесу та населення до кризових умов.

На підставі онлайн - опитування вітчизняних підприємств можна констатувати, що проблеми ефективного використання наявних ресурсів є першочерговими [1]. Зокрема, перед керівництвом суб'єкта господарювання стоїть завдання вижити та вистояти під час воєнних дій, визначитися з асортиментом конкурентоспроможної продукції, яка буде відповідати реаліям сьогодення (включаючи допомогу українській армії, соціально незахищеним верствам населення). Це дозволить підготуватись до післявоєнної відбудови, ефективно використавши потенціал (у тому числі людський, фінансовий).

Фінансові ресурси є сукупністю грошових коштів, що знаходяться в розпорядженні підприємства та є джерелом для придбання інших видів ресурсів. Грошові кошти не є тотожними фінансовим ресурсам, а становлять лише їх частину та є найліквіднішим активом підприємства, включаючи готівку в касі, кошти на банківських рахунках в банках, депозити [2].

Необхідно до складу грошових коштів віднести ще й електронні гроші, бо вони мають такі самі характеристики як готівка. Електронними коштами виступають грошові одиниці, що є засобом платежу з електронних пристроїв, в яких вони накопичуються.